

Výzva KRÁČAŤ SPOLOČNE

(ďalšia časť Prípravného dokumentu)

4. Synodálna cesta sa odohráva v dejinnom kontexte poznačenom epochálnymi zmenami a zásadnou zmenou v živote Cirkvi, ktoré nie je možné ignorovať, a v zákrutách tejto zložitej situácie, v jej napätiach a protirečeniach, sme pozvaní „skúmať znamenia čias a vysvetľovať ich vo svetle evanjelia“ (GS, 4). Načrtne niektoré prvky globálneho scenára, ktoré najviac súvisia s témou synody, no tento obraz by mal byť obohatený a doplnený na miestnej úrovni.

5. Taká globálna tragédia, akou je pandémia COVIDu-19, „skutočne na istý čas vzbudila vedomie toho, že sme svetové spoločenstvo, ktoré sa plaví na jednej lodi, kde utrpenie jedného spôsobuje ujmu všetkým. Pripomenuli sme si, že nik sa nezachráni sám, že zachrániť sa môžeme jedine spoločne“ (FT, 32). Pandémia zároveň prehľbuje existujúce nerovnosti a nespravodlivosti: ľudstvo sa zdá byť čoraz viac otriasané procesmi fragmentácie a masovosti; tragické podmienky, v ktorých žijú migranti vo všetkých regiónoch sveta, svedčia o tom, aké vysoké a silné sú ešte bariéry, ktoré rozdeľujú jedinú ľudskú rodinu. Encykliky *Laudato si'* a *Fratelli tutti* dokladajú hĺbku rozdelení, ktorými ľudstvo trpí, a môžeme sa odvolať na tieto analýzy, ak chceme začuť volanie chudobných a zeme, no tiež rozpoznať semienka nádeje a budúcnosti, ktorá pôsobením Ducha aj v našej dobe naďalej klíči: „Stvoriteľ nás neopúšťa, nikdy neustupuje zo svojho plánu lásky, neľutuje, že nás stvoril. Ľudstvo má ešte schopnosť spolupracovať na budovaní nášho spoločného domova“ (LS, 13).

6. Táto situácia, ktorá napriek veľkým rozdielom spája celú ľudskú rodinu, je výzvou pre schopnosť Cirkvi sprevádzať jednotlivcov aj spoločenstvá v ich snahe nanovo pochopiť smutné a bolestné skúsenosti, ktoré odhalili mnohé falošné istoty, a tiež pestovať nádej a vieru v dobrotu Stvoriteľa a jeho stvorenia. Avšak nemôžeme skrývať, že aj samotná Cirkev musí čeliť skazenosti a nedostatku viery vo svojom vnútri. Zvlášť nemôžeme zabudnúť na utrpenie, ktoré prežili maloletí a zraniteľní „z dôvodu zneužívania – sexuálneho, v oblasti moci a svedomia – spáchaného závažným počtom klerikov a zasvätených osôb“. Neustále sme ako „Boží ľud vyzvaní k tomu, aby sme na seba vzali bolesť našich bratov [a sestier], zranených na tele i duchu“: žiaľ, dlhý čas Cirkev nebola schopná náležite vypočuť volanie týchto obetí. Ide o hlboké zranenia, ktoré sa ťažko hoja, za ktoré nikdy dosť neprosíme o odpustenie a ktoré predstavujú často obrovské prekážky pre naše „spoločné kráčanie“. Cirkev ako celok sa musí vyrovnáť s bremenom kultúry presiaknutej klerikalizmom, ktoré zdedila zo svojich dejín a z takých foriem vykonávania svojej autority, na ktoré sú naštepené rôzne druhy zneužívania (moci, svedomia, sexuálneho zneužívania). Nie je mysliteľná „konverzia v konaní Cirkvi bez aktívnej účasti všetkých členov Božieho ľudu“: spoločne vyprosujme od Pána „milosť obrátenia a vnútorného pomazania, aby sme zoči-voči týmto zločinom zneužitia mohli vyjadriť našu ľútosť a naše rozhodnutie bojovať s odvahou“.

7. Napriek našej nevernosti Duch v dejinách naďalej pôsobí a ukazuje svoju životodarnú moc. Práve v brázdach vyoraných utrpením rôzneho druhu, ktoré podstúpila ľudská rodina a Boží ľud, rozkvitajú nové jazyky viery a nové spôsoby, ktoré nielenže sú schopné interpretovať udalosti z teologického pohľadu, ale aj nájsť v týchto skúškach dôvody na obnovenie základov kresťanského a cirkevného života. Je veľmi nádejné, že nie málo partikulárnych cirkví už začalo realizovať viac či menej pravidelné stretnutia a konzultácie s Božím ľudom. Tam, kde sa niesli v synodálnom štýle, rozkvitol zmysel pre Cirkev a spoluúčasť všetkých dala životu Cirkvi nový rozmach. Okrem toho sa ukazuje, že mladí túžia stať sa protagonistami v rámci Cirkvi, a tiež vyvstáva požiadavka väčšieho ocenenia žien a priestoru na participáciu na misii Cirkvi, ktoré signalizovali už synodálne

zhromaždenia v roku 2018 a 2019. V tejto línii pokračuje aj nedávne zriadenie laického ministeria katechistu a umožnenie prístupu žien k ministeriu lektorátu a akolytátu.

8. Nemožno tiež ignorovať rôznorodosť podmienok, v ktorých žijú kresťanské spoločenstvá v rôznych regiónoch sveta. Popri krajinách, v ktorých Cirkev zahŕňa väčšinu populácie a predstavuje kultúrny vzťažný bod pre celú spoločnosť, sú aj také krajiny, v ktorých tvoria katolíci len menšinu; v niektorých podstupujú katolíci spolu s inými kresťanmi prenasledovanie, často násilné a nezriedka aj mučeníctvo. Ak tu na jednej strane vládne zosvetštená mentalita smerujúca k vylúčeniu náboženstva z verejného priestoru, na druhej strane je tu náboženský integralizmus, ktorý nerešpektuje slobodu druhých a posilňuje rôzne formy netolerancie a násillia, ktoré sa odrážajú aj v kresťanskom spoločenstve a v jeho vzťahoch k spoločnosti. Kresťania si nezriedka osvojujú tieto postoje podnecujúce rozdelenia a rozpory aj v Cirkvi. Rovnako treba brať do úvahy to, ako sa v rámci cirkevného spoločenstva a jeho vzťahov so spoločnosťou odrážajú trhliny, ktorými je poznačené z etnických, rasových, kastových dôvodov, alebo pre rôzne formy spoločenského rozvrstvenia, kultúrneho či štruktúrneho násillia. Tieto situácie majú hlboký dopad na význam „spoločného kráčania“ a na konkrétne možnosti, ako ho uskutočniť.

9. Synodalita predstavuje v tomto kontexte hlavnú cestu pre Cirkev, ktorá je povoláná neustále sa obnovovať pôsobením Ducha a počúvaním Božieho slova. Schopnosť predstaviť si pre Cirkev a jej inštitúcie inú budúcnosť, zodpovedajúcu vznešenosti prijatej misie, z väčšej časti závisí na rozhodnutí začať proces počúvania, dialógu a spoločného rozlišovania, na ktorom sa všetci môžu podieľať a k nemu prispievať. Zároveň je rozhodnutie „spoločne kráčať“ prorockým znakom pre ľudskú rodinu, ktorá potrebuje spoločný projekt umožňujúci sledovať dobro všetkých. Cirkev schopná prežívať spoločenstvo a bratstvo, participáciu a subsidiaritu, vo vernosti tomu, čo ohlasuje, sa môže postaviť po boku chudobných a tých posledných a poskytnúť im svoj hlas. Pre „spoločné kráčanie“ je nevyhnutné, aby sme sa nechali vychovávať Duchom ku skutočne synodálnej mentalite a s odvahou a v slobode srdca vstupovali do procesu obrátenia, bez ktorého nebude možná tá „ustavičná reforma, ktorú [Cirkev] ako ľudská a pozemská ustanovizeň neprestajne potrebuje“ (UR, 6; porov. EG,